№ 46 (242) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s piesylkaj i dastaŭkaj da chaty: na 1 hod—4 m. 80 fen. na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 46 (24[illegible]) Hod III. Wilnia. 7 červienia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telegramy.

6 červienia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Artylerjski ahoń roznaje siły. U raźwiedkach uziaty pałonnyje.

Front niamieckaha Naślednika. Na poli bitwy—biez pieramien.

Dabyča armii niamieckaha Naślednika ad 27 maja dahetul dachodzić bolš za 55 tysiač pałonnych, u tym liku 1,500 aficeraŭ, bolš za 650 harmat, šmat bolš za 2,000 kulemiotaŭ.

Za apošnije dwa dni žbity 46 warožych samalotaŭ i 4 prywiaznyje latučyje šary.

HAAGA. Uradowaje anhlickaje apawieščeńnie nakazywaje:

„Wiarchoŭnaja wajennaja rada adbyła swajo šostaje zasiedańnie pry wielmi surjoznych dla wolnych narodaŭ warunkach. Niamiecki ŭrad aswabadziŭšysia ad usielakaha ńacisku na ŭschodnim fronci, sabraŭ usie swaje siły na zachodzi. Jon prabuje ciapier dajści na zachodnim fronci razwiazki pierš čym sajuznyje dzieržawy zdalejuć razwić, jak śled, swaje siły. Pierewaha, jakuju worahi majuć dziakujučy stratehičnamu razmiaščeńniu swaich wojsk i swaim čyhunkam, dała im mahčymaść dajści spierša ŭdačy. Jany napeŭna pačnuć iznoŭ swaje ataki, i nima sporki, što sajuźniki mohuć spadziewacca jašče bolš krytyčnych dzion. Wiarchoŭnaja wajennaja rada pierakonana, što sajuźniki pierenIasuć hetyje spraby s takoj-že adwahaj, jakuju jany wyjawili, baroniučy praŭdu, i što jany praz niejki čas prymusiać worahaŭ pakarycca. Wiarchoŭnaja wajennaja rada zusim dawieraje hienerału Fošu i pyšajecca adwahaj sajuźnickich wojsk. Zroblenyje kroki ŭčyniać pabiedu dla worahaŭ niedasiažnaj. Najwyšejšaja hłaŭnaja kamanda ždže s poŭnaj wieraj akančacielnaj raźwiazki. Sajuznyje urady pastanawili nie wydawać berlinskamu despotyzmu niwodnaha wolnaha narodu. My z wieraj wytrywajem da kanca, kab zabaspiečyć pabiedu i swabodu świetu".

BERN. U anhlickaj Nižniaj Pałacie deputat Hodž papytaŭsia u ŭradu ab cenzurnym skaročwańni ministerskich pramoŭ. U swajej apošniaj pramowie u Glasgo hienerał Smuts skazaŭ, jak kažuć, što nia śled spadziewacca pabiedy na zachodnim fronci i što z hetaje pryčyny nierazumna wystupać u samym pačatku proci kožnaje spraby dajści zhody.

Bonar Loŭ prabawaŭ spierša pryznać nia hodnym wiery, što Smuts moh niešta padobnaje skazać. Ale na dalejšyje adkazy opponentaŭ paličyŭ lepš nie dawać adkazu.

Deputat Pryndž papytaŭsia ab cenzury pramowy ministra pracy Barnsa.

Bonar Loŭ pryznaŭ, što cenzura była, ale na mocy zhody samoha Barnsa.

ŽENIEWA. Orhan Klemanso «L'home libre» nakazywaje, što niamieckaje nastupleńnie s 60 kil. pašyryłosia na 90, a paśla na 130 kil. Francuskije rezerwy hetak prychodziacca rastawić na ŭsiej henaj linii.

BERN (W.T.B.). Minister strawawańnie, Krespi, telehramaj zahadaŭ samuju srohuju dyscyplinu pry spažywańni. Jon aściarehaje pierad iluzijej budučaha uradžaju.

BERLIN (W.T.B) Pancyrnyje samachody, katoryje 27 maja atakawali francuskije pazycii miž Zimowaj haroj i Berry-o-Bak, byli zdabyty nami u ahličan pry ich paśpiešnym adstupleńni na Amjen. Daremna warožyje batarei pamykalisia zadzieržać ich. Z 20 tolki dwa byli raźbity ŭdačnymi strełami. Astaŭšyjesia žywymi ludzi z hetych samachodaŭ, majučy pry sabie ručnyje hranaty, pryłučylisia da našaje šturmawaŭšaje piachoty. Pad zaščytaj našych pancyrnych samachodaŭ naša piachota dajšla da warožych akopaŭ biez wialikšych strat.

HAAGA. Minister zahraničnych spraŭ zajawiŭ:

„Sajuznyje urady zhodzilisia na wyjezd z zamorskich portaŭ u Holandyju troch karabloŭ z zierniem. Ja atrymaŭ ad niemcaŭ i sajužnikaŭ peŭnyje zawiereńni, što nowy ruch upiarod i nazad budzie adbywacca biez pieraškod.

MARSEL (Reŭter). Pry ŭzrywie fabryki amunicii ŭ Suasson 3.VI. zabity 100, ranieny 60 duš.

BERLIN. *Uradowa.* Našy padwodnyje łodki zatapili iznoŭ u kanali 5 parachodaŭ i 3 rybałowy jomkaściu razam bolš za 28,000 tonn.

LUBEK. Pieršyje čatyry finlandzkije parachody prybyli siudy, razhruzilisia, pryniali nowy hruz i wyjechali nazad.

Niezaležnaja Biełaruś.

Člany Sekretaryatu u hienerała v. Falkenhajna.

27 maja člany Narodnaha Sekretaryatu byli zaprošeny da hłaŭnakamandujučaha 10 armijej hienerała v. Falkenhajna.

U swajej pramowie hien. v. Falkenhajn hawaryŭ ab prychilnych adnosinach niamieckaha ŭradu da sprawy adradžeńnia Biełarusi, adznačyŭ, što ŭsie niedarazumieńni, byŭšyje dahetul, wynikali s taho, što nie byli, jak śled, nałaždženy pryjaznyje znosiny miž niamieckimi wajennymi ŭłaściami i biełaruskimi ŭstanowami, i wykazaŭ žadańnie zawiazać takije znosiny z najwyšejšymi ŭstanowami Biełarusi dziela pracy nad zawiadzieńniem ładu ŭ staranie, padniaćciem kultury i ŭmacawańniem taho, što zdabyła Rada i Sekretaryat. Niamiecki ŭrad prymie pad uwahu [illegible] Rady i Sekretaryatu žyć u zhodzie i družbie z Niamieckaj dzieržawaj, što pawinno dać u niedalokaj budučyni dobryje płady.

Na hetu pramowu daŭ adkaz staršynia Sekretaryatu, Jazep Waronka, a paśla ŭźniałasia ahulnaja hutarka ab biełaruskich sprawach

Paśla člany Sekretaryatu adbyli naradu z načalnikam štabu hłaŭnakamandujučaha 10 armijej, pałkoŭnikam v. Stapfam.

Biełaruskije konsuły.

Narodny Sekretaryat naznačyŭ za konsułaŭ Biełaruskaje Narodnaje Respubliki: u Kijewi — d-ra P. Trempowiča, ŭ Maskwie—Aleksandra Burbisa.

Majuć być ustanoŭleny biełaruskije konsulstwy ŭ Pieciarburzi, Dźwinsku, Arle, Kałuzie, Charkawie i Waršawie.

Biełaruskije delehaty na Ukrainie.

S pryčyny taho, što pierastrojka Narodnaha Sekretaryatu zaciahnułasia, da akančacielnaj rearhanizacii jaho pradoŭženy paŭnamоččy biełaruskich delehataŭ, wyjechaŭšych u swaim časie ŭ Kijeŭ, ab adazwańni katorych nam niedaŭna nakazywali.

Kulturnaja rabota.

Narodny Sekretaryat asabliwuju wahu źwiarnuŭ ciapier na biełaruskuju kulturnuju rabotu. Utworena asobnaja kamisija dziela apracoŭwańnia knižak dla škoł. Na załožanuju ŭ Buclawie, Wilenskaj hub., J. Wasilewičem i E. Budźkaj biełaruskuju himnaziju asyhnowana padmoha 20.000 rub. U Miensku ładzicca na wosień adkryćcie biełaruskaje siarednaje techničnaje škoły z addziełami lasnym, sielska-haspadarskim i brawarničym. Asobnaja kamisija maje apracawać prajekt sieci hetkich škoł pa ŭsiej Biełarusi.

Pawodłuh sprawazdačy mahiloŭskich delehataŭ, ks. Astramowiča i Jazepa Nasowiča, zrobleny asyhnoŭki na adkryćcie biełaruskich narodnych škoł u Mahiloŭščynie.

Asabliwaja partyjnaść.

Narod, socyalna, raźwity, maje ŭ sabie roznyje stany, klasy i socyalnyje hrupy, a kožnaja z ich, kab baranić swaje intaresy, tworyć swaje socyalnyje i palityčnyje partyi. Dy jano inačej i być nia može: intaresy paadzinokich klasaŭ zychodziacca daloka nie wa ŭsim i často-husta wyzywajuć wostruju baraćbu pamiž klasami i stanami, — značyć, i pamiž predstaŭlajučymi ich partyjami.

Adnak, jość sprawy, ŭ katorych zychodziacca intaresy ŭsich słajoŭ narodu: heta sprawa swabody i ekonomičnaha raźwićcia kraju jaho. Najbolš jarki prykład daje nam u hetym Niamieččyna: u časie suświetnaj wajny, ŭ katoraj pastaŭlena na kartu ŭsia budučyna niamieckaha narodu, partyi, wioŭšyje dahetul miž saboj samuju niepryмirymuju baraćbu, zhodna pracujuć dziela abarony swaje baćkaŭščyny.

Čym bolš partyj, čym bolš arhanizowanych hramadzkich hrup, tym bolš — ahulna kažučy — čynnych sił u narodzi. Ale dla narodu heta karysna tolki tady, kali partyi hetulki hramadzka i palityčna daśpieli, što toje, čym jany rožniacca, nie zasłaniaje im taho, što ŭ ich jość supolnaje.

Hetkaj daśpiełaściu mohuć pachwalicca našy biełaruskije partyi ŭ Miensku: złučeńnie ŭsich palityčnych hrup i kirunkaŭ u Radzie Biełaruskaje Narodnaje Respubliki pakazywaje, što jak panawaŭšyje dahetul nierazdzielna socyalisty, tak i partyjnyje mienšaści zrazumieli zadačy momentu, — zrazumieli, što adna partyja nia može abniać usiaho hramadzianstwa, a najwyšejšaja hasudarstwiennaja ŭstanowa Biełarusi *pawinna* abniać uwieś narod. Inačej i być nie mahło: u Mienščynie biełarusy žyli šyrokim, wolnym hramadzkim žyćciom i prajšli praz dobruju palityčnuju školu, jakaja ich šmat čaho nawučyła.

Warunki wajennaha žyćcia ŭ miežach staroj okupacii, samo saboj razumiejecca, nie pamahli hramadzkamu raźwićciu tutejšaha hramadzianstwa. Tut — niezaležna ad nacyanalnaści — kožnaja partyja dumaje, bytcym jana adna znajšła sakret, jak ratawać kraj, dy ŭsio toje, što robiać druhije, ličyć škodnym i starajecca raźbić, zništožyć. Dy heta nia tolki ŭ palityčnych sprawach, ale i ŭ sprawach štodziennaha žyćcia, kulturnaje i ekonomičnaje ra-

boty i t. d. Adna za adnej tworacca nowyje hrupy, jakije dumajuć, bytcym heta jany adkryli Ameryku i bytcym historyja našaha kraju pačynajecca ad momentu ich naradzin. I woś nia hledziačy na toje, što ŭ sučasnych strašenna ciažkich warunkach siła kraju— ŭ jednaści jaho žycharaŭ, tut my nie bačym u paadzinokich socyalnych hrup i partyj nijakaha žadańnia złučyć u wadno swaje siły dziela zhodnaj pracy dla adnaje mety.

Šukajučy pryčyn hetaha, mimawoli zwaročywaješ uwahu na toje, što tut, u nas, partyjnyje hrupiroŭki niejak nie zychodziacca z razdziełam na stany i klasy. Tut partyi (— niezaležna ad nacyanalnaj prynaležnaści) u značnaj miery wyrastajuć nia hetulki na hrunci klasowych i stanowych intaresaŭ, skolki na hrunci ideolohii paadzinokich ludziej, katoryje ničym nie źwiazany s klasai, jakuju chočuć predstaŭlać. Takije ludzi nie majuć mah čymaści praniknucca intaresami klasy, dla jakoj pracujuć: pad toj čas, jak pieršy lepšy buržuj i rabotnik roŭna razumiejuć, što dziela zawajewańnia palityčnaje niezaležnaści dla našaha kraju jany pawinny na hety moment zabycca ab niazhodnaści ich socyalnych intaresaŭ i iści razam, — ideolohi čužych dla ich klas i stanaŭ hetak zachopliwajucca pazyčenaj imi idejaj, što dla ich kraj pierestaje istnawać, što jany nia mohuć hlanuć šyrej — za wuzka-klasowyje ramki. I jany nikoli nie kidajuć baraćby z usimi, chto dumaje inačej za ich, — jany niščać rabotu druhich, nie razumiejučy, što hetak padsiekajuć suk, na katorym sami-ž siedziać.

Šlapyje! Ale ŭ palityce ślepata — heta najciažejšy prastupak pierad hramadzianstwam, — i nima za jaho źmiławańnia.

X. X.

„KAHANIEC“

(Paśmiertny uspamin).

Žywa ŭspaminajecca Jaho zhorblenaja fihura, Jaho zaŭsiody spakojny hołas, Jaho skupyje na słowy hutarki, wiedzienyje ŭ Miensku ŭ kancy 90-tych hadoŭ minułaha stalećcia s pieršymi sieŭcami idei biełaruskaha adradžeńnia.

Tady była nas jašče zusim małaja žmienia — świadomych biełarusaŭ. Tady zusiul my čuli adno tolki našmieški, kali namykalisia hawaryć ab prawoch Biełaruskaha narodu, ab našaj wiery ŭ jaho świetłuju budučynu.

„Kahaniec“ byŭ zaŭsiody z nami. Pieršy pajšoŭ na wiosku, pieršy nios tudy nowyje dumki, nowyje słowy.

Sielanie słuchalisia Jaho: dla ich Jon byŭ swoj, blizki, bo miž imi wyras, razam z imi robiŭ usie wiaskowyje raboty. Znaŭ ich žyćcio i dumki, wiedaŭ usie kazki i lehiendy narodnyje.

„Kahaniec» zdaŭna mieŭ nachił pisać. Pisaŭ wieršy i prozu, a i tut i tam wyjaŭlaŭ niezwyčajnu haračuju luboŭ da swajho narodu i swaje Baćkaŭščyny — Biełarusi. Jaho pieršyje twory byli drukowany ŭ nielehalnym wydawiectwie «Kaladnaja Pisanka» 1903 hodu, wypuščenym biełaruskim studenckim hurtkom u Pieciarburzi. I choć pisaŭ nie šmat, redka, adnak twory «Kahanca» zaŭsiody adznačywalisia aryhinalnaściu i cikaŭnaj formaj.

Kali ŭ pačatku dziewiacisotnych hadoŭ pačała ładzicca pieršaja biełaruskaja palityčnaja arhanizacija — «Biełaruskaja Rewalucyjna a Hramada». «Kahaniec» byŭ u čyśle twarcoŭ jaje i adnym z najbolš čynnych členaŭ. Čynnaje ŭčaście prynimaŭ u rewalucyjnaj raboci 1904—1905 hadoŭ.

Adnak, tut z im zdaryłosia niešcaście. Wyjechaŭšy dziela ahitacii na wiosku razam z niekalkimi tawaryšami-hramadzianami, „Kahaniec» byŭ areštowan i zasudžen u wastroh. Hady wastrožnaha žyćcia drenna adbilisia na jaho zdaroŭi, zaŭsiody byŭšym słabym. Ale ciažkaja kara nie žmianiła Jaho pahladaŭ i wiery ŭ biełaruskuju sprawu.

Ciažkije byli dla „Kahanca“ hady reakcii. Trudna było zdabywać budny chleb—dla siabie i dla siamji. Braŭsia za ŭsielakuju rabotu,—ale siły ŭžo byli nia tyje. Pryjchodziłosia kidać adno miesca i šukać druhoha.

«Kahaniec», naahuł, byŭ niepasiedliwaha charaktaru. Doŭha na adnym miescy wysiadzieć nia moh. I my sustrečalisia z Im to ŭ Miensku, to ŭ Wilni, to ŭ Pieciarburzi. Ale wioska najbolej wabiła Jaho da siabie, i najlepiej žyłos a «Kahancu“ ŭ lasnym huščary, zdalok ad miastowaha ruchu i homaru ludzkoha.

Kali pačałasia wajna, front raždzialiŭ nas, i my ŭžo ničoha ab „Kahancu“ nia čuli. Tolki, jak dajšli da nas numery mienskich hazet, znajšli my ŭ „Вольнай Беларусі“ paru lehiend «Kahanca» i z hetaha dawiedalisia, što Jon žywie i pracuje dziela biełaruskaje sprawy.

Adnak, sustrecicca z Im užo nie dawiałosia: hetymi dniami pryjšła sumnaja wiestka, što «Kahanca“ nie stało...

Špi-ž spakojna ŭ rodnaj Ziamli, dobry Tawaryšu! Šledam za «Ciotkaj“ zyšoŭ i Ty ŭ mahiłu, i iznoŭ pamienšyŭsia kružok ludziej, z imiem katorych źwiazany pieršyje začatki adradžeńnia našaha narodu. Praŭda, nia ŭsie imiony wiadomy hramadzianstwu, bo praca biełaruskaja pačynałasia ŭ tajnie—ukrywajučysia ad maskoŭskaje ŭłady Ale ciapier užo nima patreby chawacca pad pseŭdonimami, i imia Kazimira Kastrawickaha — «Kahanca“ budzie wiečna žyć u pamiaci biełarusaŭ.

A. L.

S tworau K. Kahanca.

Ściaty kamień. *)

Zaświtała ranica
Pośle wiesnawoje nočy.
Kniaź Dulebaŭ, sam Kumar,
Praciraje zo snu wočy
I, nakinuŭšy kažuch,
Ŭ pole wyjšaŭ padziwicca,
Świežym wietram wiesnawym
Zo snu krychu aświažycca.

Razam staŭ
I znak daŭ, —
Bajaryna kliknuŭ:
„Chadzi sam,
„Hlań wo tam!“ —
I na tor padmihnuŭ.

„Paznaj, woju daznany,
„Chto tut śled woś toj pakinuŭ?
„Dzie jon sam, toj čužanin?
„Dakul žjechaŭ, dzie jon zhinuŭ?
„Niespakojen hetym ja:
„Čy nia worah nas cikuje,
„Dy žiačeŭku chiba nas,
„Nalaciеŭšy, źbić miarkuje? '...

. . . .

Prajšoŭ wietach
Maładzik,
Powien miesiac zaświaciŭ.
Jasna, ciopła;
Wieciarok
U poli pyłam zakuryŭ.

Strach Dulebaŭ cichich žniaŭ,
Bo jšče ŭbačyli zdaloku,
Što padniaŭ boj luty Hud
Sam napierad z ahniom ŭ woku.
Dobro serce mieŭ Kumar:
Śmierć ad ludu kab źwiarnuci,
Wyjšaŭ k Hudu sam adzin,
Štoby Huda supynuci.

Boj pryniaŭ
Sam na sam
Z Hudam dyj na hrudzie:
U mieču tnuć,
Iskry bjuć, —
Čyj to wierch tam budzie?

Oj, zaŭziaty boj wiaduć;
Kniaziom ruki ŭžo pamleli.
Sabie spusku nie dajuć,
Choć s trudu saŭsim sčarnieli.
Sławy tracić Hud nia choče,
Z ničym da chaty adježdžać;
Za druhich Kumar baicca,
Kab ich ŭ połan nie addać.

Čuć žywuć,
A ŭsio tnuć;
Toj machnuŭ, toj šachnuŭ;
Hud sabraŭ
Usiu moc
I miačom uzmachnuŭ.

Kumarowa haława
Na ziamlu pakaciłasia,
Dy prajawa dziŭnaja
Nad im prytučylasia:
Z zaŭziataści abodwy
Zyjści z miejsca nie mahli, —
Pazastyli bo kniazi,
Jak pieršy, tak druhi.

I Kumar
Dy i Hud
Razam skamianieli.
Mnoha let,
Znaje świet,
S tych por pralacieli.

Olsa reka, jak tady,
I ciapier tam praciekaje,
Dy ŭ Biarozu, u raku,
Sizu wadu zahaniaje;
Kudžerawy les stary
Žwiesiŭ haławu i cicha
Malitwu šepče za ich,
Jak dzied, a nam druho licha...

. . . .

K. Kahaniec.

*) Tema hetaha wieršu — narodnaja lehienda z Lubušanskaj puščy, Ihumienskaha pawietu.

Franciŝk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 45).

Michalina.

Ničoha nie razumieju! Zdurnieŭ, ci što? Pan Ihnat, što jon hamonie? jakije poŭ miljona? čaho poŭ miljona? dzie poŭ miljona?

Ihnat.

Ale. Pan Wincenty dobra kaže, tolki jamu trochi trudna rastłumačyć.

Wincent (da Ihnata).

Čekaj! ja joj rastłumaču, tady jana ŭsio zrazumieje... Poŭ miljona, — razumieješ, što heta značyć: poŭ miljona?...

Michalina.

Dyk jakije-ž poŭ miljona? čaho?

Wincent.

Nu, dy hetych dolaraŭ, ci jak tam ich... Pačciwy dziadźka Ihnata zapisaŭ jamu poŭ miljona! (da Ihnata): Pacałuj mianie, hałubok!...

Michalina.

Što ty: bobu abjeŭsia? idzi spać!

Wincent.

U hazetach pisali!

Ihnat.

Ale, pani! Pan Wincent kaže praŭdu, tolki što trochi... asłabieŭšy...

Michalina.

Skažecie: pjany!

Ihnat.

...Dyk nie zusim zrazumieła wychodzić. Reč woś u čym:

Wiedajecie ŭžo, što ja ŭ Amerycy maju radniu. Niekatorym z ich žywiecca, wielmi dobra— dy tolki ja nie pierapisywajusia z imi... Woś, bačycie, nidaŭna pamior ŭ Čykago Apolinary Radziwiłłowič, paśla katoraha astałosia bolš za 500 tysiačaŭ i hetyje hrošy jon zapisaŭ mnie. Tak było nadrukowano ŭ hazeci... «Ihnat Radziwiłłowič, čynoŭnik s počty u Wilni“... i tak dalej — (wyjmaje hazetu). Woś tam u nizie, aznačena čarwonym ałoŭkom.

(Usie aprača Wincentaha kidajucca na hazetu)

Michalina (parušena).

O Božeńka! — Dyk što-ž wy siadzicio, jak mumja i ničoha nia kažecie? Nu, dyk što?.. što dalej?

Ihnat.

Praŭdu kažučy, ja nie mahu dahetul ściamić jakaja mnie radnia hety niabośčyk. Bo bačycie: mianie zradziŭ Ambrožy Radziwiłowič, Ambrožaha zradziŭ Kleofas, a ŭ Kleofasa byŭ zrodny brat, katoraha zwali Apolinary. Ale toj Apolinary nikoli nia byŭ ŭ Amerycy, a pamior užo daŭno, i pachawali jaho tutaka ŭ Wilni na Bernardynskich mahiłach... Znakam tym, heta jość nia toj Apolinary, znakam tym ŭ majej radni byŭ druhi Apolinar...

Wincent.

Nu dyk wiedama, što byŭ druhi Apolinar!

Michalina.

Cicha! nie pieraškadžaj!

Ihnat.

Nu, dyk ja zara-že pabieh da adnaho—druhoha razumnaha čeławieka—pytajusia, što rabić? Adzin kaže, što jak ŭžo ŭ hazecie ab hetym pišuć, značyć, ŭžo niešta jość, — druhi kaže, što nia treba hetamu lišnie wieryć i daje radu, kab ja napisaŭ da konsula. — Nu, dyk ja, i napisaŭ da konsula, kab mieć ŭžo poŭnuju peŭnaść! Nie chacieŭ ničoha kazać, pakul nie pryjdzie adkaz... Ažno siahońnia, idučy s počty, spatkaŭsia z panam Wincentym, nu i raskazaŭ jamu ab usim.

Wincent.

Ale. Ab usim...

Michalina.

Ja nia razumieju: heta ŭžo napeŭna, ci jašče nie napeŭna?

Wincent.

Zusim napeŭna!...

Michalina!

Cicha! maŭčy!

Ihnat.

Jakby wam, paniečka, skazać!... S pačatku dumaŭ, što—nie. A što, kali abmyłka?! Ale woś prychodzić da mianie Aron, wiedajecie, toj, što maje tut kramu i zajmajecca roznymi interesami, i kaže: chočecie, panok, dyk ja wam mahu pazyčyć hrošy, kaže, kolki chočecie, kaže: sto, dźwieście, trysta rubloŭ, kaže... Nu, dyk ja i dumaju sabie: kali Aron sam nabiwajecca, pazyčać mnie hrošy, znakam tym heta ŭžo napeŭna, bo chto-ž by pazyčyŭ nie napeŭna!

U Wilni i wakolicach.

× **Na pracesii.** Sioletniaja ŭračystaja pracesija, katoraja adbyłasia nie ŭ samy dzień świata Božaha Cieła, a była pieraniesiena, jak zaŭsiody, s čećwieru na niadzielu, mieła niejki zusim niezwyčajny charakter.

„Woś Karol karaloŭ i Pan narodaŭ sklikaje siahońnia swaje wiernyje wojski ŭ rady. Wysoka razwiewajucca Jaho kalornyje štandary, źiajuć u pramieńniach sonca Jaho znamiony"..

tak pisaŭ u dzień pracesii «Dziennik Wileński». Adnak, na pracesii my ŭbačyli niešta zusim niepadobnaje: zamiest štandaraŭ z Imiem Boha nad pracesijej raźwiewalisia biełyje arły — herb Polskaha karaleŭstwa.

Hetak katalickaja pracesija abiarnułasia ŭ demonstraciju na karyść čužoj nam dzieržawy — Polščy.

U pracesii, jak što-hodu, prynimali ŭčaśće litwiny. Tak sama pieršy raz wystupili i biełarusy (prytułak t-wa «Zołak»). Ale ni adny, ni druhije nia dumali prydawać relihijnaj uračystaści hasudarstwienaha litoŭska-biełaruskaha charakteru. I, hledziučy na sioletniuju pracesiju, było i horka, i žal, što biełarusy i litwiny, wystupajučy oficyalna, jak takije, na ahulna-katalickaj pracesii, papali ŭ hetkaje prykraje pałažeńnie.

Katalik.

× **Wilnia — Miensk.** U sieradu paabiedzi ŭ sali pry św.-Jurskim pr. 35 adkryta wystaŭka „Wilnia—Miensk" Na adkryćci byŭ hłaŭnakamandujučyj 10 armijej i načalnik jaho štabu. Padrobnaści ab wystaŭcy, jakaja asabliwa datykaje nas, biełarusaŭ, my damo ŭ najbližejšym numery

Wystaŭka adčyniena kožyn dzień ad 10 da 8 hadz.

× **„Litwa. Kraj i ludzi".** Pad hetkim zahałoŭkam krejshaŭptman s Kupišak pračytaŭ u tuju niadzielu swaju lekciju, kažučy pamiž inšym:

„Mahčymaść rybnaha promysłu ŭ Litwie jašče daloka nie wykarystana. Hłaŭnaje bahaćcie kraju —heta drewa. Ziemlarobstwa — s pryčyny ahulnaj uradliwaści — može być šmat raźwito. U pałudziennaj čaści asabliwa wyhodnyje warunki dziela hadoŭli kaniej. Nasialeńnie składajecca z litwinoŭ, niemcaŭ, palakaŭ, žydoŭ i biełarusaŭ, bolšaść, adnak, stanowiać litwiny (?!!)".

× **Rekwizycija gumy.** Stadthaŭptman apawieščaje, što władz elcy pawozak na humach pawinny nie paźniej, jak 30 červienia, ad 8 da 1 i ad 4 da 8 hadz. zdać gumowyje abady, Daminikanskaja 3, pakoj 3. Za kilo im buduć płacić da 10 marak. Za niesłuchmianaść winawajcaŭ buduć karać, a gumu zabirać biez nijakaje płaty

× **Na čyhunkach.** Žaleznadarožnyje ŭčastki Nowa-Świenciany — Dźwinsk, Wialejka—Maładečna, Lida—Bahdanawa, Padbrodzie—Łyntupy, Padbrodzie—Konstantynaŭ adkryty dziela publičnaha pasažyrskaha i tawarnaha ruchu. Asobnaha pazwaleńnia ad žaleznadarožnaj dyrekcii na kuplu biletaŭ adhetul nia treba.

Ad 1 červienia adkryt prosty ruch miž Wilniaj i Brest-Litoŭskam. Mašyna z Wilni idzie a 6 h. 40 m. i prychodzić u Biareście a 8 h. 30 m. Z Biareścia mašyna jdzie a 8 h. 35 m. naranicy i prychodzić u Wilniu ŭ 11 h. 15 m. nočy.

× **Darmowyje karty zapaśnicam.** Za miesiac lipień buduć wydawać darmowyje karty na chleb žonkam zapasnych, Daminikanskaja 2 pakoj 143, ad 8 da 12 i ad 4 da 7 hadz.:

dla 4 cyrkułu — 8 i 10 červienia.
„ 6 „ — 10 i 11 „
„ 7 „ — 11 i 12 „
„ 8 „ — 13 i 14 „
„ 1 „ — 15 „
„ 5 „ — 17 „
„ 3 „ — 18 „
„ 2 „ — 19 „

Nie ŭziaŭšyje kart u hetyje dni mohuć atrymač ich 20 i 21 červienia.

Apiača chleba, na karty wydawacimuć takže bulbu, a ŭ niekatorych zdareńniach i inšyje pradukty.

× **Arešt handlarak «cukram».** 30 maja areštawany dźwie kabiety, pradawaŭšyje ŭ apošnim čase ludziom cehły zamiest cukru. Pakryŭdžanyje imi mohuć zajaŭlacca ŭ kryminalnaj palicyi, Daminikanskaja 1, pakoj 89.

× **Dośledy ab pahodzi.** Adzin s tutejšych ziemlaŭłaśnikaŭ, p. Padbereski, praz 25 hadoŭ rabiŭ zapisy ab źmienach pahody. Jak užo ŭstancŭleno, źmieny pahody ŭ kožnaj wakolicy adbywajucca peryodyčna, i pawodłuh hetaha možna bolej-mieniej peŭna praročyć, jakaja ŭ jakim hodzie budzie pahoda. Woś-že, z hetaha pahladu zapisy p. Padbereskaha, roblenyje ŭ našym kraju, majuć wialikuju wahu dla tutejšych chlebarobaŭ, bo dajuć im mahčymaść dapasoŭwać swaje raboty ŭ poli da spadziewanaje pahody. Rezultaty swaich dośledaŭ p. P. maje ŭ najbližejšym časie padać u hazety.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
3—4	+ 13,7°	+ 2,0°
4—5	+ 7,9°	+ 3,5°
5—6	+ 11,0°	+ 3,0°

Na Božaje Cieła.

Świata Božaha Cieła, što hod Wilnia abchodzić z niezwyčajnaj uračystaściu. U dzień światočny wulicy i wułki Wilni, kudoj maje pajści pracesija, ubirajucca ŭ zieleń i kwietki, na balkonach i woknach razwiewajucca barwistyje tkaniny i abrazy swiatych. Pracesija, jakaja wychodzić s katedry rasciahwajecca na niekalki wulic, a za pracesijej pływuć tysiačnyje chwali narodu, pawiewajuć u pawietry sotni charuhwiej, pływie pieśnia...

I tak što hod.

I što hodu na pracesii Božaha Cieła, ŭžo daŭno-daŭno, nie čuwać było pieśni biełaruskaj, nie widać było charuhwiej z biełaruskimi nadpisami, polskaj maltwaj i polskaj pieśniaj, za zaniedbańniem swajej, wučylisia sławić biełarusy Boha...

I, woś, s oleta, pieršy raz ad niawiedama ŭžo skolki hadoŭ u strojnaj nabožnaj pracesii panad hałowami wiernych, papłyła charuhoŭ z biełaruskaj maltwaj, a za joj liłasia strojnaja duchoŭnaja biełaruskaja pieśnia. Charuhoŭ niaśli i śpiewali pieśń, biełaruskije dzietki, sabranyje pad apieku „Tawarystwa «Zołak». S 130 dziecia čych hrudziej liŭsia nawytoreny sahałosny śpieŭ...

(Charuhoŭ s čyrwonaha adamašku. Z adnej starany azdablaje abraz św. Jura, apiekuna Tawarystwa z nadpisam: «Światy Jury Zołak praŭdy wiečnaj, pad Twajej apiekaj, chaj budziem baspiečny. Z druhoj starany abraz Maci Božaj kiemnaj staraświeckaj italjanskaj raboty z nadpisam „Składajem usie hramadaju, pakłon i pieśni pierad Taboju".

Charuhoŭ spraŭlena, pa inicyatywie «T-wa Zołak» z drobnych składak.)

I padchodzili da biełaruskaj hruppy mužčyny, i kabiety, starcy i dzieci pahladzieć i pasłuchać śpiewaŭ, dy pawinšawać abo padziakawać inicyjataram za ich zbožnuju dziela Biełarusi rupliwaść.

Wilnia pryniała pieršy ŭ pracesii wystup biełarusaŭ zyčliwa i prychilna, jak rodna i biełaruskije relihijnyje śpiewy. Pieršaja biełaruskaja charuhoŭ umieščena ŭ parachwijalnym „Św. Jana" kaścieli.

S. Kaminskaja.

Z USIAHO KRAJU.

BERLIN. Impierskim kamisaram dla Kurlandzii i Litwy na miesca hrafa Kajzerlinka naznačajecca načalnik upraŭleńnia Ob. Ost, baron v. Falkenhaŭzen.

BERLIN. 4.VI. Učora na schodzi „niezaležnaha sajuza za niamiecki mir" prafesar Šefer pramaŭlaŭ ab nowaj arhanizacyi Uschodu. U adnosinach da Polščy patrebna najwialikšaje niedawieryje. Nowaja Litwa pawinna być utworena ŭ takoj formie, katoraja dała-by surjoznuju pierewahu papraŭdzi litoŭskamu nasialeńniu, bo inačej Nowaj Litwie hrozić niebaspieka kałonizacii. Kurlandyja, Liflandyja i Estlandyja pawinny być złučeny ŭ adnu dzieržawu pad kiraŭnictwam Prusaŭ.

MIENSK (karesp. „Homana"). 19 maja adbyłosia adkryćcie narodnaha domu imi Maksima Bohdanowiča. Heta ŭračystaść źvšłasia z druhoj— pieršymi ŭhodkami asnawańnia biełaruskaha teatru ŭ Miensku.

Uračystaść pačałasia pramowai p. Jazepa Waronki. Paśla dramatyčnaja družyna „Pieršaha T-wa biełaruskaje dramy i kamedyi" adyhrała pjesu W. Hałubka „Biazwinnaja kroŭ", a zakončyŭ wiečar nowy biełaruski chor Piarespienskaj carkwy.

25 maja tam že adbyŭsia literaturny wiečar pamiaci Maksima Bohdanowiča. Wystupili z referatami ab tworskaj pracy biez pary pamioršaha pieśniara našaha A. Smolič i M. Kaściewič. U literaturnym addzieli wystupili F. Žlanowič, L. Tarasik, H. Piatrowič i inš.

U subotu 1 červienia ŭ narodnym domie ihrali pieršy raz pjesu F. Olechnowiča „Kaliś".

Za haspadara narodnaha domu naznačen E. Budźka.

M i c h a l i n a.

Och, až haława mnie razbalełasia z wašaha ščaścia! — Ale čamu-ž wy adrazu hetaha nie skazali? Och, u haławie nia mieścicca!

W i n c e n t y (ikajučy).

A u mianie ŭžo pamiaściłasia!.

M i c h a l i n a.

Panočku! a mo' jašče krupničku?

I h n a t.

Nie, wielmi dziakuju!

M i c h a l i n a.

Zośka! Dawaj katlety!

Z o ś k a.

(wychodzić na lewa i chutka waročajecca z miskaj).

M i c h a l i n a.

Poŭ miljona!... Božeńka ty moj! Dyk heta-ž bolej za sto tysiačaŭ!

W i n c e n t.

Heta bolej nawat, jak dźwieście tysiač!

M i c h a l i n a.

Woś dyk ščaście! A daj-že Boh zdaroŭje hetamu niaboščyku, što jon pamior... fu! što ja kažu!... światłość wiakuista! — Uch! ažno ŭ haławie zakruciłosia... A wy, panok, taki spakojny bytcym ničoha... Pan Ihnat pamior waš swajak, a wy i nia ciešycieśia!

I h n a t.

Ja ciešusia. Tolki heta ŭžo takaja spakojnaja kroŭ paniečka, bo my z anhlijcaŭ, bo Kleofas, katory zradziŭ Ambrožaha...

M i c h a l i n a.

Woś dyk skryty pan čeławiek! Hetulki času ničoha nie skazali!

W i n c e n t.

Bo bačyš, Michcia, jon aprača taho maje jašče, niejkije plany...

I h n a t (da Wincentaha).

Css! Nie ciapier!...

M i c h a l i n a.

Jakije plany? Jakije wy šašni pamiž saboj majecie?

I h n a t.

Heta paśla, pani załacieńkaja! Paśla ja wam skažu ab hetym...

M i c h a l i n a

(bytcym ździwiŭšysia).

A? sakret! Nu, dobra... — Ech, pan Ihnat dalibоh ščaśliwy!... I chto by padumaŭ! Woś dyk ščaście dla was! woś dyk ščaście dla was!

W i n c e n t.

Dla nas ŭsich!

M i c h a l i n a.

(bytcym nie razumiejučy).

Jakže-ž — dla nas ŭsich? Ci-ž pan Ihnat budzie dzialicca z nami? z jakoj-že racii?

W i n c e n t.

Jość racija!

I h n a t

(štyrchajučy jaho).

Cicha!...

M i c h a l i n a.

I što-ž wy dumajecie rabić, kali dastaniecie henyje hrošy? Peŭnie ad nas wyjedziecie? A škada! bo druhoha takoha kwateranta ŭžo nia znojdziem...

I h n a t.

Dyk...

W i n c e n t.

Jon aženicca z našaj Zośkaj, ja jamu ŭžo abiecaŭsia...

(Usie parušylisia)

M i c h a l i n a.

Nia može być!

Z o ś k a.

Aaa?

J a z e p.

Što ja čuŭ?!

razam

(karotkaja paŭza).

I h n a t.

Nu, kali ŭžo pan Wincent skazaŭ ab tajamnicy majho serca, dyk ŭžo skažu: ale, praŭda. I pan Wincent užo zhodziŭsia...

W i n c e n t (nie zadumywajučysia).

Ale! ja zhodziŭsia... Ŭsio skončena! (Da Ihnata i Zośki): Nu, pacałujsia z Ihnasiom! Heta moj pryjaciel... moj ziać... (chapaje Zośku za ruku).

Z o ś k a (wyrywaje ruku).

Ach, tatka!

I h n a t.

Pan Wincenty! nie wypadaje!

W i n c e n t.

Kažy mnie: tata! — i pacałujciesia... Zośka!

M i c h a l i n a.

A daj ty supakoj! zduraieŭ ci što! Što ty robiš?

(Dalej budzie).

IHUMIEN. Mienskaj hub. (Karesp. „Homan“). Zachodam člena Rady B. N. R., Justyna Muraški, ŭ ihumienskim pawieci adkryty 4 biełaruskije škoły i zasnawany niekalki kulturna-praświetnych kružkoŭ z maładziožy i mieiscowych bramadzkich dziejačoŭ. Pa ŭsim pawieci adbywajucca biełaruskije predstaŭleńni, kancerty i t. p.

OSIPOWIČY. Jak wiadoma, tut, u samym sercy Biełarusi, takije miastečki, jak Osipowičy, majuć chryścijanskaje nasialeńnie — čysta biełaruskaje. Tolki ŭ časie wajny tut pa miastečkach pajawiłosia krychu palakoŭ. Hetyje prybłudy, zamiest ušanawać tutejšy narod, pryniaŭšy ich wielmi haścinna, pačali enerhična pracawać dzieła apalačywańnia tutejšych biełarusaŭ katalikoŭ. I woś, «Dzien. Minski», a za im «Dzien, Wileński» apawieščajuć, bytcym u Osipowičach jość ažno 3000 palakoŭ-katalikoŭ!

Wielmi mahčyma, što *katalikoŭ* tut jość 3,000, ale ni ab jakich *palakoch* hutarki nikoli nie było, a tyje, što pryjechali ŭ časie wajny (ŭciekačy), waročajucca ŭžo da chaty.

Užniałasia tut dumka pabudawać kaścioł katalicki, bo tutejšaja kaplička —wielmi małaja. Dy hetu čysta relihijnuju sprawu siaŭcy polščyny pastaralisia abiarnuć u polskuju nacyanalnuju sprawu. Dwa pany: Kułakoŭski i Imbza (hety mabyć sapraŭdy palaki!) źwiarnulisia da kniahini Mahdaleny Radziwiłłowaj, biełaruski katalički, s prośbaj ab pomač „polskamu nasialeńniu“ u jaho duchowych patrebach. Adnak, sustrečlisia z dobraj adprawaj: kniahinia Radziwiłłowaja, jak pišuć abiežwie pamianutyje hazety, zajawiła, što «jak biełaruska, jana nie bačyć u hetym kraju miejsca dla palakoŭ i nijakich achwiar na patreby polskaha nasialeńnia dawać nie žbirajecca».

Treba adznačyć, što kn. Radziwiłłowaja — asoba wielmi relihijnaja i dawała wialikije sumy na katalickije sprawy, dyk, nia dziwa, što jaje nie mahła nie aburyć da hłybini dušy polskaja «štučka», jakaja da budoŭli kaścioła maniłasia kaniečna pryčapić polskaha «ožełka».

BIEŁASTOK. Strašennaja darażynia bializny wyzwała nowuju zładziejskuju specyalnaść. Heta—kražy brudnaj bializny s-pad strech, siencaŭ i inšych miesc, dzie može być złožena bializna dzieła myćcia. Jany akuratna šukajuć i zabirajuć usio, što papadajecca im u ruki. U apošnije tydni było mnoha hetkich kraž.

SABALEWA. Tutejšyje žychary wyjawili poŭny spakoj, kali tut užniaŭsia pažar lesu. Nia hledzačy na ćwiordyje pryzywy za starany predstaŭnikaŭ ułaści, nichto z žycharaŭ nie skranuŭsia z miesca. Žycharaŭ wioski aštrafujuć usich ahułam.

MATULI. Chłopčyk Jazep Karoŭski, 13 hadoŭ, kuryŭ papirosu ŭ puni Marjanny Siwotak i kinuŭ akurak na kuču sałomy. Praz niekalki minut usia punia była abchoplena ahniom, a praz 2 hadziny ad 11 dwaroŭ s puniami, stajniami i chatami astałosia adno pažaryšče. Zhareło šmat sielska-haspadarskich praduktaŭ i mašyn. Adkaz za paśledztwy pažaru lažyć, naturalna, na baćkoch lohkamysnaha chłapca.

MALCEWIČY. 16 krasawika, a 8 hadz. wiečara, da felčara Edwarda Wodreparynke pryjšoŭ niejki nieznajomy i prasiŭ aho pajechać da chworaha ŭ Haradečku. U darozie na felčara była zroblena, jak widać, zahadza pryhatawanaja napaść, i felčar byŭ ranien u haławu. Jaho ciažka pabili, zabrali ŭsie dakumenty i 2.000 marak. Hetymi dniami jon pamior. Dośledy lichadziejaŭ dahetul byli daremny.

BRUŠY. 18 maja pry dwary Łasosna na nasypie čyhunki znajšli ranienaha na śmierć čałwieka, katory, musić, wyskačyŭ s prachadziŭšaha pojezdu. Heta peŭnie wajenna-pałonny.

DZWINSK. Łukaš, syn Paŭła, i Iwan, syn Dymenta, Arciemjewy s Skroban za zabićcie siamji laśnika Fiodarawa zasudženy na śmierć i rasstrelany 22 maja.

DŹWINSK. Tut zawiedzien nadatak s sabak u hod 15 rub. sa štuki.

HRYWA SEMGALLEN, pad Dźwinskam. U pohrebie adnaho pustoha doma znajšli trup mužčyny z wiaroŭkaj na šyi. Pawodłuh papieraŭ, heta ŭciekač Piotra Dyškortaŭ, s pad Lucyna. Dušahuby zabrali kania z wozam zabitaha.

LIBAWA. Na parachodzi „Rossija» sindy niedaŭna pryjechało kala 1.100 asob s Finlandyi. Biezmała ŭsie jany jeduć na prawincyju ŭ rodnyje kuty.

Ukraina.

KIJEŬ Niamiecki pasoł bar. Mumm i aŭstryjacki — hr. Forgač padali 2 červienia hetmanu Skoropadzkamu zajawy swaich uradaŭ ab pryznańni centralnymi dzieržawami ciapierašniaha ŭkrainskaha ŭradu i ab žadańni paddzieržywać znosiny z im. Hetman Skoropadzkij dziakawaŭ paniamiecku i wyskazaŭ ćwierduju wolu wiaści ŭziataje na siabie ŭpraŭleńnie Ukrainaj u ciesnaj jednaści s centralnymi dzieržawami.

WIESTKI Z RASIEI.

ŠTOKHOLM. Čyčerin padaŭ hrafu Mirbachu hetkuju notu:

„Rasiejski ŭrad zhodny z niamieckim uradam u pahladach na uhodu z finlandzkim uradam. Rasiejskaja respublika atrymliwaje krepaść Ino i pahraničnuju wakalicu Rajwoła, abiazywajecca nie ŭmacowywać ich i daje Finlandyi wolny dostup da mora cieraz zachodni Murman“.

MASKWA. Sawieckamu ŭradu ŭdałosia wykryć zmowu proci jaho reakcyjnych partyj i areštawać kiraŭnikoŭ. Kiraŭniki zmowy znachodzia ca, adnak, pierawažna ŭ Londonie, skul jany paddzieržywali znosiny z ahientami sajužnikaŭ u Maskwie. Sławacka-českija razruchi ŭ Čelabinsku, Pienzie, Omsku, Ufie i Saratawie, znachodziacca ŭ źwiazku z hetym. Takže źwiazana z hetym abjaŭleńnie wajennaha pałažeńnia ŭ Maskwie.

MASKWA (P.T.A.) 28 V. Ad imi rasiejskaha ŭradu narodny kamisar zahraničnych spraŭ, Čyčeryn, dawioŭ da wiedama francuskaha ŭradu nižej pisanaje: „Zajawa francuskaha pasła Nulan u ciažkie dni, pierežywanyje ciapier rasiejskim narodam, nia može pamahčy polepšeńniu adnosin pamiž Franciiej i Rasiejej i nia može być dapuščena. Sawiecki ŭrad wykazywaje z hetaje pryčyny swaju wieru, što Nulan budzie ŭziat nazad“.

ŠTOKHOLM. Predstaŭniki sajužnikaŭ padali pratest proci žadańnia sawieckaha ŭradu adazwać francuskaha pasła Nulan. Amerykanski pasoł Frencis wyjechaŭ u Maskwu, kab padać Čyčerynu supolnuju zajawu dyplomatyčnaha korpusa sajužnikaŭ.

Z usiaho świetu.

BERLIN. Tutejšy finlandzki pasoł, Chjelt, skazaŭ hazetnym karespandentam, što ŭ Finlandzii jość ruch na karyść manarchii, katoraja sulić mocnuju ŭłaść. Sprawu hetu budzie razhledać sejm. Kali ŭ sejmie nia budzie značnaj bolšaści za heta, dyk budzie zroblena ŭsienarodnaje hałasawańnie (plebiscyt) i budzie padadzien zrazu kandydat na manarcha. Kandydatam može być tolki niamiecki prync. Finlandyja choče mieć poŭnuju ekonomičnuju i palityčnuju niezaležnaść, ale jana nia prociŭ wajennaha sajuza.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni.

4 VI Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Artyleryjskije bitwy roznaje siły. Ažyŭlenyje razwiedačnyje nastupleńni worahaŭ u roznych miascoch frontu. Na pałudziennym zachodzi ad Meris worahi zaŭładali małymi adrezkami akopaŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Na poŭnačy ad En my ŭ upornych bitwach uziali ŭ worahaŭ niekalki akopaŭ. Ćwiordy adpor worahaŭ na wiaršynach na ŭschodzi ad Suasson učora złomlen. Wiaršyny Wo-Biuen i Soden uziaty. My zdabyli šturmam Pernan i Missi o-Bua i adkinuli worahaŭ na liniju Le Sulje-Domje. Zdabyty niekalki batarei, uziaty niekalki tysiač pałonnych. Naabapał raki Urk francuskije kontrataki złamalisia s ciažkimi stratami. U bitwach my pierajšli za čyhunku Biuśjar—Bureš i adbili francuskije kontrataki.

5. VI. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Udačnyje nastupleńni ŭ Flandryi dali pałonnych. Na ŭsieńkim fronci— razwiedki.

Front niamieckaha Naślednika: My adkinuli worahaŭ na pałudziennym bierazi En, na Ambleni-Kettry, i ŭziali ich pazycii na poŭnačy ad Domje.

Na inšych čaściach frontu — biez nijakich źmien.

Kala wajny.

ŽENIEWA. Klemanso ŭ wajennym kamitecie hawaryŭ ab wajennym pałažeńni sajužnikaŭ. Hazety kažuć, što zajawy jaho wyzwali takoje ŭražeńnie, što zaprosa ab hetym u parlamenci nia budzie.

Z druhoha boku, socyalisty trebujuć tajnaha zasiedańnia ŭ parlamenci, kab wysłuchać sprawazdaču ab apošnich zdareńniach na fronci.

PARYŽ. *Palata deputataŭ*, Klemanso skazaŭ:

„My, praŭda, adstupajem, ale nikoli nie paddamosia. Kali wy ćwiorda budziecie stajać da kanca, dyk my dajdziom pabiedy. Niamieckaja taktyka manicca nas zapužać, ale heta niemcam nie ŭdasca. Našy wojski niščacca, ale takže niščacca i wojski niemcaŭ. Amerykancaŭ usio prybywaje. S padmohaj amerykancaŭ ihra budzie trywać dalej. Našy sajužniki pastanawili wiaści wajnu da kanca. My dojdziem pabiedy, kali ŭłaść spoŭnić swaje pawinnaści. Kali ja nia spoŭniu swaje pawinnaści, dyk hanicie mianie won. Kali-ž wierycie mnie, dyk pazwolcie dawiaści da kanca dzieła tych, katoryje pahibli“.

Pałata deputataŭ wyskazała swajo dawierje Klemanso pierewahaj 377 proci 110 hałasoŭ.

ŽENIEWA. U francuskim parlamenci deputat Dubini apawiedaŭ, što ŭ hutarcy z im hłaŭnakamandujučyj Foš zajawiŭ:

„Pry nastupleńni ŭ marcy nam, kab zadzieržać jaho treba było ad 8 da 10 dzion. Ciapierašniaje nastupleńnie trywaje tolki šosty dzień“.

BERLIN (W.T.B.) 5.VI. Ad 27 maja da 3 červienia ŭ našy tabary dla wajenna-pałonnych prybyło 1299 aficeraŭ i 48.752 sałdaty. Apryč taho, wialikaje čysło pałonnych znachodzicca ŭ darozie. Pawodłuh dumki daznanych ludziej, worahi ŭtracili za hety čas zabitymi, ranienymi i pałonnymi nia mienš za 120.000 duš, a my — tolki šostuju častku hetaha. U časie apošniaha nastupleńnia zaniato bolš za 3.000 kw. kil. wielmi ŭradliwaj ziamli z bolš za 200 zasiołkaŭ, u tym liku 15 miest. Čaść žycharaŭ astałasia na miescy. Uciakło na pałudzień kala 75.000 duš. Heta hramada ludziej budzie wialikim cižaram dla francuskaha ŭradu, katory pawinien zaapiekawacca imi i karmić ich.

BERLIN (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki izn ŭ zatapili nawakoł Anhlii 12,000 tonn.

LONDON (Reŭter). 31 maja ŭdaryŭšysia z druhim, zatanuŭ kontr-minanosec. Strat ludźmi niema.

ROTTERDAM. Lord Frenč, wajenny dyktatar Irlandzii, wypuściŭ adozwu, pryzywajučy narod samachoć abiazacca dać da 1 kastryčnika 50.000 rekrutaŭ, a paśla što miesiac dawać pa 2—3 tysiačy duš, kab papaŭniać straty.

DIUNKIRCHEN. Niedaŭna s pryčyny ŭzrywaŭ u addzieli mašyn zniščeny dwa wialikije parachody. Dośledy pakazali, što ekipaž parachodaŭ paśla čyščenych daremnych žalbaŭ na błahuju jady zrabiŭ uzrywy bombami.

Drukowana u drukarni M. Kacnt.. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.